

Српска Црква против екуменизма

Епископ Артемије

Српска Црква против екуменизма
Научни скуп

"Екуменизам – настанак, очекивања, негирања"

20 - 24. септембра 2004, Солун

Екуменизам је чедо 20. века. Рођен је на његовом почетку. Негде средином века доживео је метаморфозу у Светски савет цркава. А крајем века, био је на издисају, јер је жестоко негиран. Нажалост, преживео је ту кризу, и наставио да узнемирава Цркву Божију и у 21. веку.

Овај научни скуп о Екуменизму, по нашем скромном мишљењу, веома је закаснио, али не и безнадежно. Стога благодаримо Богу, као и свима који су се потрудили да до овог еминентног скупа дође, како би се питање Екуменизма размотрило са разних аспеката, што би требало да буде од велике помоћи, како свим помесним Православним Црквама, тако и црквеној пуноћи и сваком вернику, да заузме правилан однос према овој, не само најновијој, него и најопаснијој еклисиолошкој јереси, коју стога наш познати теолог о. Јустин Поповић и назива – "СВЕЈЕРЕС", јер она у себи обухвата све кроз историју Цркве познате јереси. О Цркви "Једној, Светој, Католичанској и Апостолској", Цркви Православној, као и о самом појму "ЕКУМЕНИЗМА", било је и биће много говора на овом цењеном скупу. Стога се ми у нашем излагању нећемо на тим појмовима посебно задржавати.

Оно о чему треба ми да говоримо јесте питање: да ли је, колика је и на који начин Српска Православна Црква против Екуменизма; кроз кога и на који начин се то противљење пројављивало или се и данас пројављује.

Болна је чињеница сазнање да ни једна помесна Црква Православна није остала неокаљана и неупрљана екуменистичком zarazом. Нека више, нека мање. Али је исто тако утешна и охрабрујућа чињеница да је у свакој помесној Цркви Православној било и има оних светлих и светих примера, појединаца или група, који се активно противе, усменом и писаном речју, надирању Екуменизма у православно пуноћу [1]. Можда таквих није много, можда међусобно нису довољно повезани и обједињени у један заједнички одбрамбени фронт, али је сигурно да су сви они најпре сједињени са Главом Цркве Господом Исусом Христом са свим Светитељима и Ревнитељима Цркве Православне који се кроз векове трудише и борише за чистоту вере Православне, па кроз њих и преко њих и међусобно. То може бити он "Мало Стадо за које рече Господ у Свом Еванђељу, да "би воља Оца Небескога да му да царство".

У Српској Православној Цркви први и најдоследнији борац против Екуменизма био је и остао блаженоупокојени отац Јустин Поповић, који је својим примером, својим речима и својим делима одушевљавао и надањивао многе да га следе. Свој богословско-православни

став о Екуменизму о. Јустин је сажето изразио у широко познатој књизи "Православна Црква Екуменизам", штампана најпре у Солуну 1974. године. У тој својој књизи о. Јустин је дао сажету али свеобухватну дефиницију Екуменизма. По њему, "Екуменизам је заједничко име за псевдохришћанство и псевдоцркве Западне Европе. У њему су срцем својим сви европски хуманизми са папизмом на челу. А сва та псевдохришћанства, све те псевдоцркве нису друго до јерес до јереси. Њима је заједничко јеванђелско име: свејерес" (Н. д. стр. 145). Отац Јустин је сматрао да ће најбоље показати сву настраност и наказност екуменизма, какав се у наше време појављује, ако га огледамо у огледалу једине Истините Цркве Христове. И он је то учинио изложивши у наглавнијим и најкраћим потезима учење Православне Цркве о Истинитој Цркви Христовој, Цркви апостолско-светоотачкој, светопредањској. Само ако се има право и пуно познање науке Христове, могуће је лако уочити и препознати сва лажна и јеретичка учења.

О настанку, пак, Екуменизма као покрета за сједињење хришћана, његовом историјском путу и развоју, као и могућим замкама у које су упадали, и даље упадају, многи православни хришћани, па и знатан број црквеног клира, међу којима и добар број епископа, описао је и систематски изложио јеромонах Сава Јањић, сабрат манастира Дечана, у својој књизи "Екуменизам и време апостасије", Призрен 1995. године. Тамо се екуменизам јасно дефинише пре свега као "еклисиолошка јерес, која има за циљ да "Тело Христово (Цркву) претвори у једну 'екуменску' организацију", ударајући на сам корен православне вере – њену Цркву (стр. 7). Екуменизам, по о. Сави, уствари жели да самовласно "коригује богочовечанско учење Господа Христа, свдећи га на ниво социјалне, хуманистичке и пацифистичке идеје, покушавајући да и самога Христа замени обезбоженим и секуларизованим европским човеком (исто).

Због свог јасног антиекуменског става, књига о. Саве била је од многих нападана па и забрањивана да се продаје у црквеним књижарама, али нико није ни покушао, а камоли успео да било шта из изложенога у књизи демантује и оспори.

Ипак, у новије време, главни носилац борбе и отпора према екуменизму у Српској Православној Цркви, био је и остао часопис Епархије рашко-призренске "Свети кнез Лазар", који излази већ 12 година. Часопис будно прати сва екуменска збивања, доноси коментаре, чланке, осврте и ставове свих оних којима је чистота вере и православља примарна ствар у животу, чак важнија и од самог живота. Ту су објављивани текстови реаговања и преводи писама, одлука и сведочења светогорских манастира по разним поводима. Кад год би се на пољу богословског дијалога православних са неправославнима, или пак у домену практичног "екуменисања" прекорачиле границе чиме би чистота и неповредивост православне вере и Цркве били доведени у питање, проговарао је глас савести, најпре монаха са Свете Горе, а онда и појединих богослова и теолога из Солуна, Атине, или других помесних Православних Цркава. "Св. кнез Лазар" би такве осврте, апеле, протесте доносио на својим страницама, што је у многоне доприносило јачању отпора екуменизму у крилу Српске Православне Цркве. Такви текстови су били: поводом одлука у Баламанду, које је Свештена општина Свете Горе крајем 1993. упутила Његовој Светости Васељенском Патријарху, г. Вартоломеју; па Извештај Комисије Свештене општине Свете Горе о дијалогу између православних и противхалкидоњана, одржан у Шамбезију новембра 1993. године, и многи други. Сличних осврта и опомена је било и од појединаца или група из саме Српске Православне Цркве. Вредан је помена текст искушеника-монаха Илије под насловом "Нешто горе и од екуменизма", где износи стравично сведочанство екуменских молитава православних, римокатолика и муслимана почетком 1992. године у Босни и Херцеговини. У вези са тим је и наш кратки осврт "Бог се не да ружити у коме указујемо да таква врста гажења светоотачког предања и канона Свете Православне Цркве, води директно, по Божјем допуштењу, у међуетничке сукобе и крвопролиће.

Питање екуменизма и односа Српске Православне Цркве према истоме, као и питање чланства СПЦ у Светском савету цркава, била је тих година честа тема за дискусију и на Светом архијерејском сабору. Покретач и инспиратор тих разговора најчешће смо били Ми са

нашим представкама, као и чланци објављивани у нашем часопису "Свети кнез Лазар" . Управо то је и био разлог да смо крајем 1994. године добили одлуку Светог архијерејског синода (бр. 3128 од 17. новембра 1994. године), да за Свети архијерејски сабор припремимо и поднесемо кратак преглед историје ССЦ, као и питање укључења у њега Српске Православне Цркве. Извршавајући, дакле ту одлуку Св. Синода, ми смо за Свети архијерејски сабор у мају 1995. поднели следећи извештај из кога се, надамо се, јасно види и наш лични став према ССЦ као и према екуменизму. Тај извештај гласи:

АНЕКС ПРЕДАВАЊУ:

Извршавајући, дакле, ту одлуку Светог синода, ми смо за Свети архијерејски сабор у мају 1995. године, поднели исцрпан извештај у коме смо објаснили најпре неодрживост самог назива "Светски савет цркава", будући да су Свети Оци Другог Васељенског Сабора одогматили веру Православну у ЈЕДНУ, свету, саборну (католичанску) и апостолску Цркву, а не у "МНОГЕ" од којих би се могао градити или стварати некакав "савет" или "савез што би била нека "НАДЦРКВА".

Потом смо укратко изнели историјат настанка ССЦ 1948. године, показавши да он своје корене има у модерној јереси – свејереси која се назива Екуменизам, који је поникао у крилу протестантизма при крају 19. века, и за потребе истога. Тек касније, тај покрет и његове антицрквене идеје (као што је "Теорија грана – Branch Theory") постепено бивају усвајане и прихватане од појединих помесних Православних Цркава које се укључују у ССЦ и постају њен "ОРГАНСКИ" део.

Српска Православна Црква дуго је одолевала том искушењу екуменизма, да би најзад и она 1965. године постала чланица ССЦ, и трудећи се да ниучему не заостане за примером раније учлањених помесних Православних Цркава, узимајући активног учешћа у свим екуменским дијалозима и активностима, без обзира колико то било у супротности са светоотачким Предањем и прописима Канона Цркве Православне.

Резимирајући свој извештај, на крају смо предложили Светском архијерејском сабору СПЦ да у току тог свог заседања донесе неопозиву ОДЛУКУ о иступању Српске Православне Цркве из Светског савета цркава и свих других, њему сличних међуцрквених организација (као КЕК и др.), и да сходно томе прекине праксу сваког екуменског деловања и практичног учествовања у екуменистичким безбожним манифестацијама. То учинити, образложили смо, из следећих разлога:

1. Из послушности према светом апостолу Павлу, који саветује и наређује: "Човека јеретика, после првог и другог саветовања, клони се".
2. Што је то сагласно са свим светим Канонима Православне Цркве, о које смо се до сада силно огрешили.
3. Што не постоји ни један једини међу Светим Оцима Цркве који би нам својим учењем, животом и делима могао послужити као пример који би оправдао наше учлањење и даљи останак у нецрквеној организацији ССЦ и њој сличних.
4. Ради спасења својих душа, душа поверене нам пастве, коју смо досадашњим екуменисањем силно саблазнили и духовно оштетили, као и ради спасења свих оних који се још увек налазе изван Кивота спасења – Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве Православне, којима ће више помоћи у тражењу и изналажењу истине и пута спасења један такав наш одлучан и јасан поступак, него безбојно и безбожно даље наше дружење са њима.

Стварање ССЦ

1. У самом називу "Светски савет цркава" садржана је сва јерес ове псевдоцрквене организације. Јер Свети Оци Другог Васељенског Сабора одогматише веру Православну у ЈЕДНУ, свету, саборну (католичанску) и апостолску Цркву, а не у "МНОГЕ" од којих би се

могао градити или стварати некакав "савет или "савез, што би била нека "НАД-ЦРКВА". Црква је једна и саборна, и у њој је сабрана сва истина, сва благодат, све оно што је Бог собом донео на земљу и даровао људима, и оставио међу људима да се њиме спасавају. Она је једна и саборна јер сабира све оне који желе спасење, у једну целину, у тело Христа Богочовека. Отуда и сама идеја "савета" или "савеза" цркава је немислива, недопустива и неприхватљива за свест и савест православног човека.

2. Историја Светског савета цркава има своју предисторију у модерној јереси – свејереси која се назива ЕКУМЕНИЗАМ. Феномен Екуменизма није данас нешто ново и непознато. О њему се деценијама доста пише и говори, те се с правом може рећи да се ради о једној веома сложеној појави. Екуменизам је пре свега еклисиолошка јерес, јер удара на сам корен православне вере – на свету Цркву, настојећи да је претвори у једну "екуменску организацију лишену свих богочовечанских епитета Тела Христовог, припремајући тиме пут самом Антихристу.

Темељи Екуменизма ударену су још крајем 19. века, управо 1897. године на Конференцији 194 англиканска бискупа у Ламбету. На том скупу су формулисани основни принципи будуће екуменске уније хришћанских "цркава". Ова Ламбетска конференција афирмише догматски минимализам, који полази од чињенице да јединство треба тражити у минимуму заједничке сличности богословских учења. Ту минималну заједничку основу требало је да чине: Свето Писмо (али ван контекста Светог Предања), Никео-цариградски символ вере и само две свете тајне – Крштење и Евхаристија. Поред тога истакнут је и тзв. Принцип толерантности према учењу других "цркава" и спремност на компромис љубави. Трећи изум Ламбетске конференције јесте чувена Теорија ГРАНА (Branch Theory), која полази од тврдње да је Христова Црква као једно разгранато дрво, чије су гране међусобно равноправне и само заједнички представљају манифестацију ЈЕДНЕ Цркве.

Зло семе једном посејано, нагло се разрасло. Већ почетком 20. века, 1910. год. У Единбургу је, у организацији протестантских "цркава" одржана "Светска мисионарска конференција" на којој је одлучено да се организује светски покрет хришћана за питања вере и црквеног устројства. Истовремено са овим покретом деловао је и покрет "Живот и рад" чији је задатак био да оствари јединство хришћана кроз њихову сарадњу у питањима практичног живота. Од ова два, искључиво протестантска покрета, ствара се њиховим уједињењем 1948. године на Првој генералној скупштини у Амстердаму "Светски савет цркава" са седиштем у Женеви. На тој скупштини биле су присутне, нажалост, и неке Православне Цркве, као: Цариградска патријаршија, Кипарска архиепископија, Грчка архиепископија и руска Митрополија у Америци (данас – Православна Црква у Америци).

3. Православље, нажалост, није дуго одолевало овом искушењу модернизма и секуларизма, него је брзо њиме инфицирано. Од стране Православних Цркава, прва је учинила уступак екуменизму Цариградска Патријаршија, још у јануару 1920. године својом Енцикликом "Свим црквама Христовим". У њој се не само помесне Православне Цркве називају "Црквама", већ је тај назив сасвим равноправно, по први пут, придодат и разним јеретичким конфесијама.

Тако, на самом почетку те несретне Енциклике се каже: "...међусобно приближавање разних хришћанских Цркава и њихово општење не може бити одбачено због догматских разлика које постоје међу њима..." Енциклика, даље, апелује да треба радити на "припреми и омогућавању потпуног јединства"; разне јеретичке групе назива "Црквама које нам нису стране и туђе, већ сродне и блиске у Христу" и које су нам "санаследници и сателесници обећања Божјих у Христу" (Еф. 3,5). Као први практичан корак у изградњи међусобног поверења и љубави сматра се потреба да Православне Цркве усвоје НОВИ (Григоријански) Календар "ради истовременог прослављања великих хришћанских празника од стране СВХ "Црква", што је ускоро Цариградска Патријаршија (а касније и још неке помесне Православне Цркве) и учинила, плативши то скупом ценом (унутрашњим расколом у Цркви и народу).

Друге Православне Цркве су једно време одолевале овом опаком искушењу. Нарочито је Московска Патријаршија показивала извесне знаке опрезности према екуменизму. О томе

сведочи и сабор (САВЕТОВАЊЕ) епископа Помесних Православних Цркава одржан у Москви од 8. до 18. јула 1948. године, а поводом петстогодишњице проглашења аутокефалности Руске Православне Цркве. На том Сабору су представници александријске, антиохијске, руске, српске, румунске, грузијске, бугарске, пољске, чехословачке и албанске Цркве одбацили учешће у светском екуменском покрету и у ССЦ, који је управо био формиран, осудивши га као јерес.

4. Ова ревност Православних у одстојавању Истине Божије о Цркви, нажалост, није дуго трајала. Само четири године након формирања Светског савета цркава, Цариградски патријарх Атинагора издао је 1952. године Енциклику којом позива све поглаваре Помесних Православних Цркава да се придруже Светском савету цркава. Иако су разлози за такав позив били сасвим банални и нецрквени (рецимо: "приближавање народа и нација", у циљу "суочавања са великим проблемима садашњице"), поједине Православне Цркве још исте те 1952. године хитају да се укључе у ССЦ. Цариградска Патријаршија шаље своје сталне представнике у централу ССЦ у Женеви. Године 1959. Централни комитет ССЦ састаје се на Родосу са представницима свих Православних Цркава, од када је практично Екуменизам ушао међу зидове Православља и почео, попут рака, изнутра да га разједа. После Родоса, Православни се просто такмиче међусобно ко ће се показати већим екуменистом.

Православни екуменисти су почев од 1961. године сазивали низ конференција у циљу реализовања екуменистичких циљева. Тако је 1964. године одржана Трећа конференција на Родосу, где је одлучено да се воде "дијалози" са јеретцима "на равноправној основи", као и да свака помесна Православна Црква негује самостално "братске односе" са јеретцима. Коловођа у свим овим екуменским играма био је Цариградски патријарх Атинагора, који је започео серију сусрета са римским Папом, међусобно скидање анатеме из 1054. године, заједничке молитве итд. А касније су то чинили његови наследници и њихови сарадници, као што су Јаковос амерички, Стилијанос аустралијски, Дамаскин женеvски и многи други.

Тај рад на екуменском плану прате и неконтролисане изјаве појединих представника Православних Цркава, не само оних са Цариградског трона, које немају ништа заједничко са ставовима и учењем Светих Отаца. Померене су међе које поставише Оци наши између истине и лажи, светлости и таме, Христа и Велијара. Основни задатак свих тих излива сентименталне (у суштини обострано лицемерне) љубави која се у тим изјавама тобоже пројављује, јесте да се код православних хришћана развије свест о томе да су са неправославнима браћа у Христу, и чланови једне и истинске Цркве Христове.

То се говорило у сусретима, на конференцијама, штампало у часописима и књигама, преношено преко радија и телевизије. И све то требало је да доведе до "заједничке Чаше", до заједничког причешћа (*intercommunio*), које је јесте основни циљ такозваног "дијалога љубави". А то је, по оцу Јустину Поповићу, "најбезочније издајство Господа Христа, издајство јудинско и притом издајство васцеле Цркве Христове".

Приступ СПЦ Светском савету цркава

По угледу на остале помесне Православне Цркве, а посебно на Цариградску патријаршију, и Српска Православна Црква, од самог почетка трудила се да "ухвати корак" са временом. Иако формално још није била члан ССЦ, она је почела да тесно и често контактира са тим "саюзом јереси", како би рекао отац Јустин, да прима у званичне посете представнике ССЦ, најпре лица задужена за слање међуцрквене помоћи, као г. Тобхијаса, Масквела, гђицу Мајхофер, па до генералног секретара Висерга Хуфта.

Истина, Српска Црква није имала званичног представника – посматрача на Другој Конференцији ССЦ у Еванстону у Америци, али је зато на Трећој Скупштини у Њу Делхију 1961. године имала своју трочлану делегацију (којој је на челу био Епископ Висарион). На овој скупштини дошло је до суштинског заокрета по питању учешћа Православних помесних Цркава. Изгледа, под притиском комунистичке совјетске власти, Московска Патријаршија, а са њоме и Цркве у свим сателитским земљама, листом су се учланиле у ССЦ. Тада су се

учланиле: Московска Патријаршија, Грузијска Патријаршија, Румунска Патријаршија, Бугарска Патријаршија, Пољска Архиепископија и Чехословачка Архиепископија. Српска Црква постала је члан ССЦ на "мала врата", помало нечасно. Наиме, у посету СПЦ је дошао генерални секретар Висерт Хуфт и замолио да се и Српска Црква учлани, без обавезе на потписивање неких теолошких докумената, који би били догматски и канонски неосновани. Тадашњи Свети синод (не, дакле, Сабор) СПЦ са Патријархом Германом на челу, одлучио је да се и Српска Црква учлани. То је прихваћено и озваничено на заседању Централног одбора ССЦ негде у Африци 1965. године.

Од тада па надаље Српска Црква је, као и естале помесне Православне Цркве, постала ОРГАНСКИ део ССЦ. Узимали смо учешћа преко званичних представника (епископа или теолога) на свим каснијим анамблејама, конференцијама, симпозионима, састанцима, молитвеном седминама и свему оном што је ССЦ падало на памет, а на шта смо ми беспоговорно пристајали. Резултат тог учешћа била је извесна материјална помоћ, коју је СПЦ повремено добијала од ССЦ у виду лекова, лечења или опоравка неких лица у Швајцарској, студентских стипендија, или извесним новчаних прилога за неке конкретне сврхе и потребе СПЦ, као рецимо за градњу нове зграде Богословског факултета. Те мрвице материјалних добара плаћали смо губљењем на духовном плану у чистоти наше вере, канонске доследности и верности Светом Предању Цркве Православне.

Присуство наших (и уопште православних) представника на разновразним екуменским скуповима нема канонског оправдања. Нисмо тамо ишли да смело, отворено и непоколебљиво исповедамо вечну и неизменљиву истину православне вере и Цркве, него да правимо компромисе, и пристајемо, мањевише, на све оне одлуке и формулације које нам неправославни понуде. Тако се стигло и до Баламанда, и до Шамбезија, и до Асизија, што све скупа представља неверство и издају свете Православне вере.

За све то време падања и пропадања у сваком погледу Цркве Светога Саве, једино се чуо глас оца Јустина Ћелијског, који је био и остао будна и непроменљива савест СПЦ. Он, дубоко осећајући и литургијски преживљавајући дух апостолске и светоотачке истине, писао је поводом екуменских "подвига" патријарха Атинагоре: "А патријарх цариградски? Он својим неопапистичким понашањем, својим речима и делима, саблажњава већ деценијама православне савести одричући јединствену и свеспасоносну истину Православне Цркве и вере, признавајући римског врховног првосвештеника са свом његовом демонском гордошћу..."

Ове речи јасно изражавају један зрео, искрен и светоотачки став према патријарху-јеретику, као и прецизну дијагнозу основних намера Цариграда, које наследници патријарха Атинагоре све до данас спроводе на очиглед и прећутно одобравање званичника осталих Православних Цркава.

Шта ли би тек данас рекао отац Јустин? Једино што је добро у читавој овој ствари, то је што наши званични представници и учесници на разним екуменским скуповима, по повратку отуда ништа не пишу и не објављују у црквеној штампи, што би тровало православни народ. Често и ми архијереји на Сабору сакупљени, остајемо ускраћени за званичне извештаје од браће архијереја, као наших представника, што је сматрам, недопустиво.

Имајући у виду све напред речено с једне стране, и вечно и непогрешиво еванђелско мерило "да се свако дрво по плодовима својим познаје" с друге стране, јасно је као сунце шта нам ваља чинити. Још на овом сабору донети ОДЛУКУ о иступању Српске Православне Цркве из Светског савета цркава и свих других, њему сличних, организација (као КЕК и др.), и сходно томе прекинути праксу сваког екуменског деловања и практичног учествовања у екуменистичким безбожним манифестацијама.

То учинити из ових ралога:

1. Из послушности према светом апостолу Павлу, који саветује и наређује: "Човека јеретика после првог и другог саветовања, клони се".
2. Што је то сагласно са свим светим Канонима Православне Цркве, о које смо се до сада

силно огрешили.

3. Што не постоји ни један једини међу Светим Оцима Цркве који би нам својим учењем, животом и делима могао послужити као пример који би оправдао наше учлањење и даљи останак у нецрквеној организацији ССЦ и њој сличних.

4. Ради спасења својих душа, душа поверене нам пастве коју смо досадашњим екуменисањем силно саблазнили и духовно оштетили, као и ради спасења свих оних који се још увек налазе изван Кивота спасења – Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве Православне, којима ће више помоћи у тражењу и налажењу истине и пута спасења један такав наш одлучан и јасан поступак, него безбојно и безбожно даље наше дружење са њима.

Након две године од овог нашег извештаја, Свети архијерејски сабор Српске Православне Цркве на свом мајско-јунском заседању 1997. године донео је одлуку да Српска Црква иступи из ССЦ, односно одлучено је да Српска Црква не буде више органски члан ове организације. У образложењу ове одлуке је констатовано да је Светски савет цркава настао као израз жеље, нарочито расцепканог протестантског света (почевши од 1910.) за воспостављањем јединства Цркве. Православне Цркве су, свака на свој начин, као што смо видели, особито после 1920. године редовно учествовале у тзв. Екуменском покрету, ради остваривања Христове заповести "да сви једно буду" .

У почетку су на пољу екуменизма учествовали виђени богослови Православне Цркве, као што су свети владика Николај Жички, Епископ бачки Иринеј (Ћирић), Епископ далматински Иринеј (Ђорђевић), Протј. Георгије Флоровски, Димитрије Станилоје и др. Они су у свакој прилици сведочили вечну истину и став православног богословља, да "без јединства у вери нема и не може бити јединства у Цркви као богочовечанском организму Христовом" . На свим екуменским сусретима и ансамблејама они су издвајали у посебне закључке своје православне ставове и одлуке. Тек касније, од формирања ССЦ, од тог принципа се постепено одступало, и православни представници су се све више утапали у заједничке (у суштини неправославне) закључке и одлуке.

На то посебно указује образложење изнето на Сабору СПЦ којима је објашњена и образложена одлука о иступању из ССЦ. Таква одлука је донета:

Са разлога што је ССЦ почео да занемарује у свом делању онај изворни став о неопходности јединства у вери као предуслову јединства Цркве;

Са разлога што је овај Савет почео да добија природу "НАД-ЦРКВЕ" и да се у том духу понаша, практично прихватајући у начину свога деловања за Православље неприхватљиву англиканску "теорију грана", у новије време називану теорију "хришћанских традиција", по којој се "традиције" неких од протестантских секти (насталих, рецимо, у прошлом веку) изједначавају и сматрају равноправним са живим Предањем Цркве Истока, непрекинутим од апостолских времена;

Са разлога што је ССЦ под све већим утицајем секуларизма;

Са разлога што због самог устројства ССЦ, у коме огромну већину имају протестантске заједнице, Православна Црква увек бива надгласавана, тако да при таквом стању ствари Православна Црква не може утицати на његове одлуке нити бити адекватно заступљена;

Са разлога што се у званичним круговима ССЦ све више занемарују питања вере и поретка и јединства у вери и изворној Цркви Христовој, за рачун прагматизма и дневне светске политике;

Са разлога што у званичним круговима екуменског покрета (нарочито после Генералних конференција у Упсали и Камбери) преовлађује дух и настројење, практично испољавано и примењивано – религиозног синкретизма;

Са разлога што неке, и то најзначајније (нпр. Англиканска црква) чланице ССЦ, наместо да у духу екуменизма умањују постојеће догматске и канонске разлике – уводе нове "црквене" обичаје и праксу коју догматски правдају, обичаје који угрожавају еванђелски етос и свеукупно хришћанско предање Истока и Запада (рукополагање жена за "бискупине и "пасторине"), стварајући радикално нови поредак, еклисиологију и морал у "цркви";

Са разлога што ССЦ толерише неке од хришћанских заједница, својих чланица, које противно Еванђељу и апостолу Павлу, прихватају и благосиљају неприродни и противприродни блуд овенчавање истополних лица – лезбејки и хомосексуалаца), што је "срамно и чути";

Са разлога што се тај екуменско-синкретистички и секуларистички дух преноси и на поједине православне кругове, нарочито у Дијаспори и мешаним срединама, па су постала честа заједничка причешћивања и молитвена општења са неправославнима, којом се праксом негира сами етос и светоотачка правила мишљења и живљења у Цркви (значи, негативно се одражава на саму Цркву);

Са разлога што ОРГАНСКО чланство у ССЦ проузрокује унутар православне Пуноће саблазни и озбиљне поларизације међу Помесним Православним Црквама (што значи: не доприносећи свехришћанском јединству, оваква врста чланства директно угрожава јединство унутар саме Православне Цркве, да не говоримо о еклисиолошкој неприхватљивости такве врсте чланства!);

Са свих тих горе наведених разлога, Српска Православна Црква, сведок верни и чуварка (заједно са осталим Помесним Православним Црквама) – вере и етоса Једне, Свете, Саборне и Апостолске Цркве Христове, најављује своје иступање из ССЦ; и отказивање да буде ОРГАНСКИ члан ове организације (што су учиниле Јерусалимска патријаршија и Грузијска црква). При томе Српска Црква се не отказује да и даље ради "на јединству свих" и да сарађује са свима, на раду са ССЦ на хуманитарном пољу, као и на другим областима међухришћанске одговорности за мир, праведност и заједништво међу народима и државама у свету.

С обзиром, међутим, да се овде ради о далекосежном кораку, који се не тиче само живота и мисије Српске Цркве него и свеукупног Православља и његове спасоносне мисије у свету, Сабор Архијереја Српске Цркве је одлучио да свој став и мишљење претходно, пре коначног иступања, достави Цариградском и Васељенском Патријарху и свима поглаварима помесних Црква Православних, са предлогом и захтевом да се што скорије сазове Свеправославно саветовање по питању даљег учешћа Православних Црква уопште у Светском савету цркава. Тек после тога Саветовања ће наша Помесна Црква заузети свој коначни став по овом питању и обзнанити га јавности".

Нажалост, последњи ставови ове одлуке Сабора СПЦ, анулирали су све оне напред изнете јаке разлоге за коначни и трајни прекид чланства и сарадње са ССЦ, што се убрзо и показало.

Ускоро је одржано "Солунско саветовање" представника свих Православних Црква, чији су "закључци" спречили Српску Православну Цркву да изврши своју одлуку из 1997. године и напусти ССЦ. Као да је циљ тог "саветовања" и био да разводни и обеснажи одлуку СПЦ. И заиста, већ идуће 1998. године Сабор Српске Цркве пружио је нови одговор на поменуто питање. Тај други одговор, по тумачењу православног канонисте г.Ж. Которанина, "није богословски, него политички". Он се састоји, прво, у неспремности Сабора да заштити своју прошлогодишњу одлуку од фалсификовања, негирања и неизвршавања исте и, друго, у усвајању Солунских закључака као и у отпослању делегације Српске Цркве у Хараре на заседање Скупштине ССЦ. Суштина, пак, Солунских закључака састоји се у тражењу радикалне реорганизације тог Савета, која ни до данас и након седам година, нија уследила. Тако су и ти "закључци остали "мртво слово на папиру". Нити се ССЦ у било чему реорганизовао и постао ближи Православној Цркви Христовој, нити је иједна Помесна Православна Црква (па ни Српска), због тога иступила из чланства у ССЦ. А разлози и образложења за прекид чланства у њему (изнети у одлуци Сабора СПЦ), и даље су на снази, као, нажалост, и штетне еклисиолошке последице које из тог чланства проистичу.

Тако је другим одговором Сабор Српске Православне Цркве, напустивши своју ранију одлуку (из 1997. године) и њено образложење, наставио и продужио своје ОРГАНСКО учешће као равноправни члан Светског савета цркава, водећи себе и своју паству путем погибли. Просто, напросто, даље чланство Српске Цркве у ССЦ није нити може бити богоугодно. Последице

тога већ осећа народ и држава. Најодговорнији у Телу Цркве (Епископи) заобилажењем догмата и кршењем канона призивају Божији гнев на себе и на стадо своје. Неприхватљив је за православну савест јеретички концепт "еванђелског екуменизма" – Еванђеља без Христа, спасења без Цркве.

Утешно је што је у Српској Православној Цркви и после недоследности које је показао Свети архијерејски сабор, и даље било и има оних који се са тим нису помирили, који и даље отворено и смело иступају против наказног екуменизма, као и против оних који га подржавају, излажући се често и отвореном гоњењу од стране појединих Епископа. Вредно је овде поменути нека имена, у српском народу добро позната. Поред цитираног Жељка Которанина, ту је Родољуб Лазић, Миодраг Петровић, Владимир Димитријевић, свештеник Бобан Миленковић и др. Нарочито су у противљењу екуменизму "у пракси" доследни и одважни монаси у скоро свим Епархијама СПЦ.

Општи глас свих бораца за чистоту вере и верност Цркви Православној зазвучао је у СПЦ са "Сопоћанског скупа" који је одржан у фебруару 2001. године. Са тог скупа монаштва, свештенства и верних чеда Цркве Православне, руковођених бригом и љубављу према светосавском наслеђу своје мајке Цркве, упућен је АПЕЛ – МОЛБА Светом архијерејском сабору Српске Православне Цркве, да:

Неодложно изврши своју одлуку из 1997. године о иступању наше Цркве из ССЦ, указујући да је свака Помесна Црква власна да сама донесе и изврши такву одлуку, јер су се појединачно и учлањавале. Никакви закључци Солунског саветовања томе не могу и не смеју бити сметња;

Ревидира свој однос према римокатолицизму, који сви Свети Оци и Учитељи Цркве, од Фотија Великог, преко Марка Ефеског до Јустина Ћелијског сматрају јересју, а не "сестринском црквом", те да се прекине свако молитвено општење са римокатолицима и папом римским под изговором "братске љубави";

Да се ни под каквим условима не прихвати често најављивани папин долазак у посету Српској Цркви; да се зауставе извесне тенденције (које се често наслућују) ка увођењу новог календара у нашу Цркву, јер би такав покушај довео до великог раскола у нашој Цркви, као што се десило и у свим помесним Црквама које су увеле нови календар;

Да се у Српској Православној Цркви покрене унутарцрквени дијалог о свим спорним питањима духовног живота и богословља, јер управо недостатак добронамерног дијалога доводи до унутрашњих подела у народу на следбенике различитих богослужбених, богословских и пастирских струја, од којих неке представљају новачења туђа Светом Предању.

На крају, Сопоћански скуп, завршава свој Апел цитирајући речи светог владике Николаја, о потреби ревности и будности у борби за спасење своје душе. "...Ако неко каже: јуче је била опасност по нашу Цркву, а данас је та опасност престала, страшно се вара. То је трубач који свира на спавање. А ми морамо имати у ово време што више трубача који ће свирати на буђење, на устајање, на приправност, на одбрану. јер онај "непоменик", коме је наш свети народ са својим свештенством осујетио "ваплоћење у форми закона" (мисли на Конкордат из 1937. године), ипак иде по овој земљи као дух, као авет, дејствује, дејствује и дејствује".

На крају бих завршио ово своје излагање молитвеном жељом, да овај наш Солунски симпозион буде збор ТРУБАЧА који ће својим сведочењем и својом ревношћу разбудити успаване савести представника свих помесних Православних Цркава, да све скупа, или свака појединачно, следујући свој унутрашњи зов, иступе из Светског савета цркава, прекину молитвено и практично учествовање у јереси екуменизма, те тиме посведоче пред лицем целог света да Једна, Света, Саборна и Апостолска Црква била је, јесте и биће Црква Православна, да изван ње нема Цркве, и да без Цркве и јединства са Црквом нема ни спасења. То ће бити једино истинско служење ближњему, истинска љубав према свима неправославним или инославним људима и народима савременог света, јер по оцу Јустину: "Само је оно права љубав која ближњему осигурава живот вечни".

Преузето из: Свети кнез Лазар, број 47 (3/2004), Грачаница, 2004, 29-46.